

cercetarea unor izvoare documentare păstrate la: Arhivele Ministerului Afacerilor Externe, Arhivele Naționale Istorice Centrale, Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Suceava. De asemenea, au fost valorificate o sumă de izvoare externe austriece, slavone, franceze și maghiare, puse la îndemână grație corpusurilor de documente externe publicate. Bibliografia lucrării înmănunchează peste 150 de titluri, fiind citate lucrări mai vechi și mai noi ale diverșilor istorici. Prezența autorilor occidentali, cu lucrări ce depun mărturie pentru maghiarii din Bucovina, conferă echidistanța unei viziuni „din afară”. Prin recursul la ideile susținute de istoriografia ungară și română, se conferă lucrării deschiderea atât de necesară către comunicare și dezbateri. Textul este completat cu o iconografie formată din: hărți, planuri topografice ale localităților, precum și o serie de fotodocumente.

Tipologia discursului istoric profesat în lucrare este în rezonanță cu cel al școlii istoriografice occidentale contemporane. Cu o viziune asupra identităților confesionale și etnice din spațiul multicultural european asanată de mitizări și ingerințe ideologice, tânărul istoric mărturisește: „Fără a ne lăsa cuprinși de nostalgiile unei mitizări a istoriei Bucovinei [...], refuzând o abordare patetică ori exacerbată, naționalistă, pledăm călăuziți – în măsura limitelor noastre – de spiritul obiectiv al istoricului de bună credință” (p. 19).

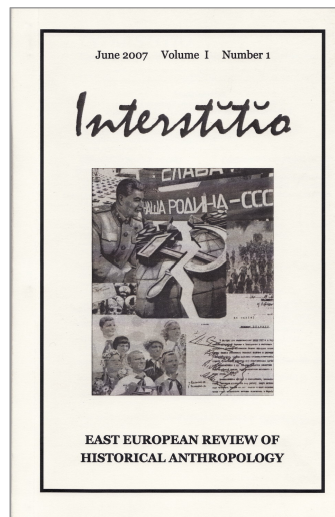
Dacă, în general, scrisul istoric nu a abordat decât tangențial, mai mult din perspective demografice și etnoconfesionale, trecutul comunităților etnice din Bucovina, lucrarea tânărului istoric Daniel Hrenciuc, *Maghiarii în Bucovina (1774-1941)*, ne oferă o radiografie complexă asupra evoluției și dezvoltării în timp a comunității maghiarilor bucovineni.

Dorin Petresc

Interstitio. East European Review of Historical Anthropology, vol. I, nr. 1, June 2007, 136 p.

Aflată la primul număr, noua revistă de istorie de la Chișinău, ce îi are ca editori principali pe Virgiliu Bârlădeanu și Tomasz Pawelec, a luat naștere sub egida Centrului *Rethinking History* din cadrul Universității Libere din Moldova, în colaborare cu Institutul de Istorie de la Universitatea din Silezia (Polonia). Dintru început trebuie menționat că *Interstitio*, ce însumează la această primă apariție opt studii (dintre care cinci în limba engleză și trei în limba română), promite mult încă de la debutul editorial, atât prin ținuta estetică, cât și prin conținutul științific. În treacăt fie spus, răsfoind revista lectorul va avea cu siguranță impresia că are în față o publicație din alte spații istoriografice mai însozite.

Surprinzătoare prin insolitul ei, revista este adaptată standardelor occidentale în materie științifică, pe de o parte, dominând cantitativ materialele în limba engleză, iar pe de altă parte, ca machetă a calității, fiecare studiu având câte un recenzent. De asemenea, temele abordate sunt unele de actualitate, din sfera memoriei colective,

imaginarului și mitologiei, cu focalizare asupra unor aspecte de istorie modernă și în special contemporană, vizând în bună măsură spațiul basarabean cu realitățile sale ori similarități din alte zone. Tematicile creează un tot suficient de unitar pentru a conferi revistei indicatori preciși, dar și suficient de polimorf pentru a o elibera de spectrul unei uniformități placide. Devine evident țelul unei istoriografii, particularizată prin publicația de față, de a arde în timpuri febrili decalajul metodologic și, după cum se va vedea și în continuare, epistemologic, față de zona istoriografică occidentală. Esența constă, ca și în cazul altor fenomene ori entități similare, în emanciparea de reduccionismul instaurat, promovat și slujit pentru vreme îndelungată, ca rațiune superioară, în materie de paradigmă, metodă și mijloc.

Tomul este deschis de Dorota Malczewska-Pawelec și Tomasz Pawelec, cu studiul *False Memory Syndrome: The Creation of a Vision of Nation's Recent History by Communist Authorities in Poland*, ce tratează problematica memoriei colective în societatea poloneză. Se discută categoriile psihologice și conceptele originale dezvoltate în cadrul terapiei de recuperare a memoriei, precum și sindromul falsei memorii. Acestea sunt aplicate apoi în studierea transformărilor radicale în memoria istorică poloneză aflată la discreția elitei comuniste, după ce-a de-a doua conflagrație mondială. Studiul se oprește asupra unor aspecte cruciale ale fenomenului, în special asupra educației în școală prin istorie, dezbătând aici și problema manualelor de istorie din primii ani de după 1950.

Ludmila Cojocari, în articolul *Memorie colectivă în Republica Moldova: perspective de restituție istorică în spațiul post-totalitar*, explorează noile perspective ale studiilor consacrate rescrierii istoriei în Moldova post-sovietică, context în care revigorarea interesului pentru sursele și practicile memoriei colective este posibil. Este analizat termenul de „memorie colectivă”, trecându-se apoi la prezentarea spectrului de surse, metode și principii metodologice de utilizat în studiul acesteia, cu accent pe particularizarea în Moldova a problematicii.

Gabriela Popa, în „*No One is Forgotten, Nothing is Forgotten*”: *Second World War Commemoration in Post Soviet Moldova. Memorial Complex „Capul de pod Serpeni”*, analizează comemorările legate de cel de-al Doilea Război Mondial în Moldova post-sovietică, urmărind inaugurarea complexului memorial „Capul de Pod Serpeni” în 2004. După cum aflăm de la autoare, în Moldova post-sovietică lupta pentru memoria celei de-a doua conflagrații mondiale a fost monopolizată de discursul pro-sovietic, în timp ce discursul pro-românesc a fost asociat cu existența fascistă. Firește, prin uzitarea istoriei legată de marele eveniment, în direcție națională, autoritățile publice țințesc mobilizarea socială și națională, precum și propria legitimare.

Marek Woźniak, cu *How is a Historical Story about the Revolution [or the Past] Possible?*, încearcă să chestioneze relația dintre trecut și imaginile pe care le generează munca istoricilor și să răspundă astfel la temerare întrebări: În ce măsură cunoașterea istorică este posibilă? Cum pot istoricii reconstrui și descrie trecutul? E posibil ca istoricii să creeze evenimente istorice? Woźniak exemplifică apoi cu experiența Revoluției din Octombrie, unde arată cum anume s-a construit discursul asupra acestui eveniment de către istorici, pornind de la ideea că diferitele paradigme istoriografice încearcă să „domesticească” lumea și istoria pentru a conferi un anumit tip de consistență acestei viziuni asupra lumii și modului de a înțelege și „trăi” istoria.

În continuare, semnează în acest prim număr al revistei *Interstitio* Marius Rotar, cu studiul *Murire și moarte în România, astăzi*, și Tudor Roșu, cu *Rolul formativ al istoriei în școală în secolul al XIX-lea. O privire de ansamblu*.

Prin studiul *History, Ideological Mythology and Nation-Building in The Post-Sovietic Republic of Moldova*, Virgiliu Bârlădeanu dezvăluie trendurile, tiparele principale ale mitologiei istorice în discursul autorității implicate în procesul de construcție al ideologiei naționale din Republica Moldova. Interesează metodele de deconstrucție și tipologizare a principalelor conținuturi ale acestor tipare sau modele ale mitului. Virgiliu Bârlădeanu ia apoi în discuție motivele și țintele acestui discurs și, în final, funcțiile narrative ale aparatului mitologizant, urmărind evoluția acestor procese în perioada trecerii de la Republica Sovietică Socialistă Moldova la Republica Moldova.

Adelina Oana Ștefan, în articolul intitulat *The Socialist State and Workers' Leisure in Communist Romania of the 1950s*, analizează relația dintre statul socialist și timpul liber al muncitorimii din anii '50, în România, dezvăluindu-i substratul, conținutul și mecanismele de funcționare. Într-un sistem socialist, prosperitatea sau bunăstarea are un rol mai mult de propagandă, deși nu este definită niciodată în acești termeni sau în alții similari. De asemenea, ideea de bunăstare a muncitorimii are trăsături diferite față de modelul original dezvoltat în țările vestice.

Liviu Zgârciu